

Znak Zgodności Europejskiej CE – Conformité Européenne

Janusz Nowastowski

Swobodny przepływ towarów jest fundamentem jednolitego rynku i ważnym czynnikiem wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw Unii Europejskiej. Znoszenie barier technicznych w handlu ma znaczenie dla rozwoju globalnego. Jednocześnie powinien zostać zapewniony wysoki poziom ochrony konsumentów i użytkowników, dzięki zasadzie, że jedynie bezpieczne wyroby mogą zostać wprowadzone do obrotu na terenie Unii Europejskiej.

Do 1 maja 2004 roku na produktach elektrotechnicznych w Polsce obowiązkowo musiał być umieszczony polski znak bezpieczeństwa B w trójkącie równoramiennym. Od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej rynek polski stał się jednolitym rynkiem europejskim. Jedną z konsekwencji tego stanu stało się zupełnie odmienne podejście do nadzoru nad bezpieczeństwem użytkowym szeregu grup towarowych.

Już w roku 1985 w Unii Europejskiej powstało pojęcie harmonizacji technicznej i pojęcie Dyrektyw Nowego Podejścia. Treść tych dyrektyw zaczęto ograniczać do zasadniczych wymagań. Określają one elementy bezpieczeństwa niezbędne dla ochrony interesu publicznego i dotyczą projektowania, wytwarzania, badań, znakowania, instrukcji, materiałów. Przykładowym sposobem spełnienia tych wymagań jest zastosowanie norm zharmonizowanych, które są szczegółowymi specyfi-

kacjami technicznymi poszczególnych produktów. Producent może wybrać rozwiązanie zaproponowane w normie zharmonizowanej lub inne, dowolne rozwiązanie techniczne. Stosowanie norm, w tym norm zharmonizowanych jest dobrowolne.

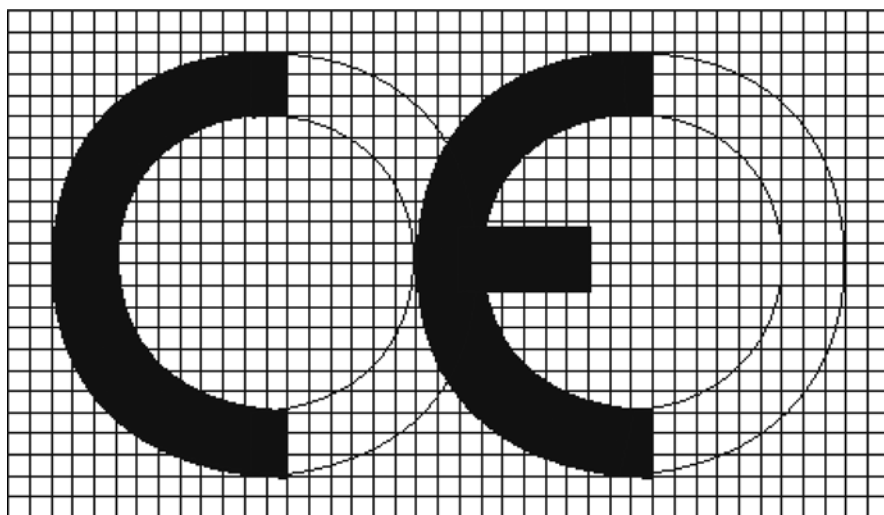
Stosując normy zharmonizowane korzysta się z przywileju „domniemania zgodności” z zasadniczymi wymaganiami. Producent idący drogą innych, własnych rozwiązań technicznych musi przejść drogę udowodnienia zgodności z wymaganiami zasadniczymi, z reguły poprzez badania w jednostkach notyfikowanych. Ta swoboda pozwala na utrzymanie poziomu technicznego, ale również nie wstrzymuje rozwoju nowych technologii.

Globalne podejście

Stopniowo został stworzony system polityki UE w zakresie oceny zgodności zwanym globalnym podejściem. Opiera się on

na istnieniu tzw. ośmiu modułów, obejmujących fazy projektowania i wytwarzania. W zależności od stopnia skomplikowania i wielkości zagrożeń są dobierane odpowiednie procedury oceny zgodności. Obecnie dla poszczególnych dużych grup towarów istnieje 25 dyrektyw nowego i globalnego podejścia prowadzących do znakowania CE:

- **Dyrektywa 89/686/EWG** Wyposażenie ochrony osobistej (PPE),
- **Dyrektywa 90/384/EWG** Nieautomatyczne urządzenia ważące,
- **Dyrektywa 90/385/EWG** Wyroby medyczne aktywnego osadzenia (AIMD),
- **Dyrektywa 93/15/EWG** Wprowadzanie do obrotu i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (EXPLOSIVES),
- **Dyrektywa 93/42/EWG** Wyroby medyczne (MDD),
- **Dyrektywa 94/9/WE** Urządzenia i systemy ochronne przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem (ATEX),
- **Dyrektywa 94/25/WE** Rekreacyjne jednostki pływające (RCD),
- **Dyrektywa 95/16/WE** Dźwigi (LIFTS),
- **Dyrektywa 96/57/WE** Efektywność energetyczna urządzeń chłodniczych,
- **Dyrektywa 97/23/WE** Urządzenia ciśnieniowe (PED),

Rys. 1. Znak CE – Conformité Européenne

Rys. 2. Znak obowiązkowy bezpieczeństwa produktowego

**DEKLARACJA ZGODNOŚCI
DECLARATION OF CONFORMITY
6/2005**

Leszek Kożuchowski - właściciel
Leszek Kożuchowski - the owner of the

Evel Biuro Handlowe
ul. Łojewska 14 m 79
03-392 Warszawa
Polska

deklaruję, że produkt
declare, a product

Support 2E45 (oznaczony symbolem E15)
Support for box 2 gang (signed E15)

jest zgodny z dyrektywą niskonapięciową 73/23/EEC ze zmianą 93/68/EEC oraz z normą zharmonizowaną PN-EN 50085-1:2001. applies standards of LVD 73/23/EEC amended by 93/68/EEC and harmonized standards PN-EN 50085-1:2001.

Świadczenie badania nr: O-5/2005 wydane przez
Instytut Elektrotechniki, 04-703 Warszawa, ul. Pożaryskiego 28.
Test Report No: O-5/2005 issued by
The Electrotechnical Institute, 04-703 Warsaw, Pożaryskiego 28.

Miejscowość, data
Place, date
Warszawa
2 lutego 2005

Właściciel
Owner
Leszek Kożuchowski

Rys. 3. Przykładowa Deklaracja Zgodności WE

- **Dyrektywa 98/79/WE** Wyroby medyczne używane do diagnozy in vitro (IVDD),
- **Dyrektywa 99/5/WE** Urządzenia radiowe i końcowe urządzenia telekomunikacyjne oraz wzajemne uznawanie ich zgodności (RTTE),
- **Dyrektywa 2000/9/WE** Urządzenia kolei linowych przeznaczonych do przewozu osób (PCT),
- **Dyrektywa 2000/14/WE** Emisja hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (NEE),
- **Dyrektywa 2000/55/WE** Efektywność energetyczna stateczników do oświetlenia fluorescencyjnego (EEB),
- **Dyrektywa 2001/95/WE** Ogólne bezpieczeństwo produktów (GPS),
- **Dyrektywa 2004/22/WE** Przyrządy pomiarowe (MID),
- **Dyrektywa 2004/108/WE** Kompatybilność elektromagnetyczna (EMC),
- **Dyrektywa 2005/32/WE** Ekoprojekt dla projektów wykorzystujących energię,
- **Dyrektywa 2006/42/WE** Maszyny (MAD),
- **Dyrektywa 2006/95/WE** Sprzęt elektryczny przewidziany do stosowania w niektórych granicach napięcia (LVD),
- **Dyrektywa 2009/48/WE** Bezpieczeństwo zabawek (TOYS),
- **Dyrektywa 2009/105/WE** Proste zbiorniki ciśnieniowe (SPV),

- **Dyrektywa 2009/142/WE** Urządzenia spalające paliwa gazowe.

**Dyrektywa
Niskonapięciowa LVD**

Dla produktów przemysłu elektro-technicznego najbardziej istotną jest Dyrektywa Niskonapięciowa (LVD – *Low Voltage Directive*). Jej wymagania dotyczą urządzeń elektrycznych w zakresie napięć przemienionych od 50 do 1000 V. Rodzaj towarów podlegających Dyrektywie LVD można określić, śledząc wykaz norm produktowych zharmonizowanych z Dyrektywą – obecnie jest ich ponad 1000. Wykazu należy szukać na stronie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Ocena zgodności

Przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu producent musi go poddać procedurze oceny zgodności określonej w odpowiednich dyrektywach, umożliwiającej naniesienie na wyrób oznakowania CE. Proces oceny może zostać zrobiony przez stronę pierwszą – producenta lub stronę trzecią – jednostkę notyfikowaną. Do poszczególnych dyrektyw jednostki badawcze / laboratoria są notyfikowane do UE przez poszczególne kraje. Jeśli proces oceny zostaje zakończony wynikiem pozytywnym, producent sporządza dokument o nazwie Deklaracja zgodności WE (WE – skrót „Wspólnot Europejskich”, w języku angielskim – *Declaration of conformity EC*).

Za pomocą tego dokumentu producent przyjmuje odpowiedzialność za swój wyrób i to upoważnia go do naniesienia znaku CE, który stanowi deklarację producenta, że wyrób wprowadzany do obrotu spełnia zasadnicze wymagania.

Dyrektywy są transponowane na grunt poszczególnych krajów poprzez ustawy i rozporządzenia wykonawcze do ustaw. W Polsce podstawowymi aktami prawnymi są:

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Celem ustawy jest:

- 1) eliminowanie zagrożeń stwarzanych przez wyroby dla życia lub zdrowia użytkowników i konsumentów oraz mienia, a także zagrożeń dla środowiska;

- 2) znoszenie barier technicznych w handlu i ułatwianie międzynarodowego obrotu towarowego;
- 3) stworzenie warunków do rzetelnej oceny wyrobów i procesów ich wytwarzania przez kompetentne i niezależne podmioty.

System kontroli wyrobów obejmuje:

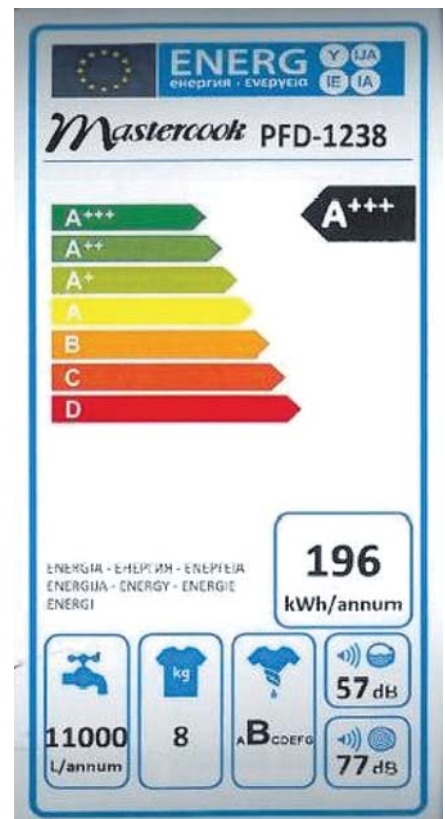
- 1) kontrolę spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań;
- 2) postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami.

W procesie oceny zgodności uczestniczą producenci, ich upoważnieni przedstawiciele, importerzy, jednostki certyfikujące, jednostki kontrolujące oraz laboratoria.

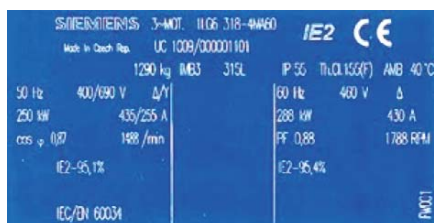
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 sierpnia 2007 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla sprzętu elektrycznego

Rozporządzenie określa:

- 1) zasadnicze wymagania dla sprzętu elektrycznego podlegającego ocenie zgodności;
- 2) procedury oceny zgodności sprzętu elektrycznego;

Rys. 4. Etykieta efektywności energetycznej dla pralki

Rys. 5. Tabliczka znamionowa silnika z podaną klasą energooszczędności IE2 i oznakowana CE

- 3) sposób oznakowania sprzętu elektrycznego;
- 4) wzór znaku CE.

Nowe znaczenia znaku CE

W ostatnich latach zostało wyraźnie poszerzone znaczenie oznakowania CE na nowe obszary wykraczające poza dyrektywy, skupione na zasadniczych wymaganiach bezpieczeństwa użytkownika. Znak CE jest również zapewnieniem, że produkt spełnia inne, coraz to nowe wymagania. Wyroby elektrotechniczne muszą równolegle spełniać poniżej wymienione wymagania.

Dyrektywy Eco-Design (Ekoprojektowanie)

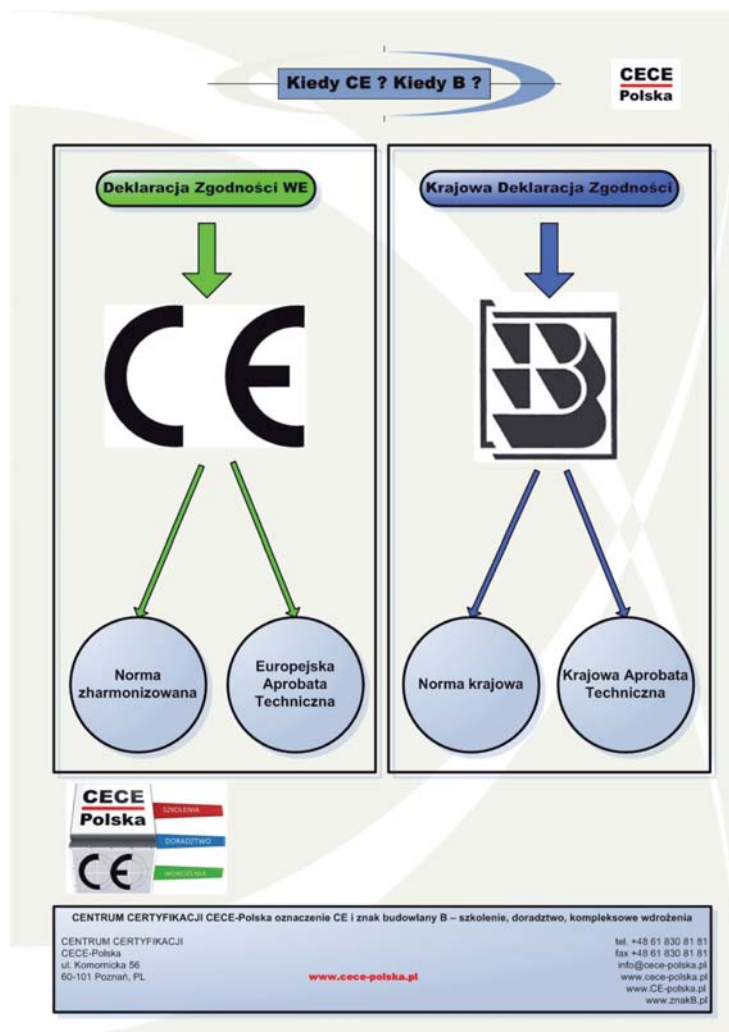
Określa ona minimalne standardy efektywności energetycznej dla urządzeń zużywających energię. Związany jest z nią program etykietowania produktów zużywających energię elektryczną i proces rzetelnego informowania konsumentów o urządzeniach energooszczędnych.

Aby urządzenie mogło być przyporządkowane do danej klasy, musi spełniać określone wymagania. Są one opisane dla każdego typu urządzenia i określone w inny sposób. Podstawą do określenia klasy może być na przykład zużycie energii na dane zadanie (np. pranie jednego wsadu w przypadku pralki).

W zakresie wielu produktów przemysłowych, takich jak: silniki, wentylatory, pralki, lodówki, telewizory, suszarki itp. wprowadzono ścisłe granice sprawności energetycznej i są one konsekwentnie stopniowo podwyższane.

Rys. 6. Symbol spełnienia wymagań RoHS

Rys. 7. Schemat rozpoznawania oznaczeń dla wyrobów budowlanych wg. CECE Polska

Dyrektywy RoHS II

Dyrektywa dotyczy zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Ograniczenia te obejmują stosowanie ołowiu, kadmu, sześciowartościowego chromu, polibromowanych bifenyli, polibromowanych eterów difenyloowych.

Rozporządzenia CPR (Construction Products Regulation)

Rozporządzenie ustanawia zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych. Stanowi, że obiekty budowlane muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby podczas ich budowy, użytkowania i rozbiórki nie stanowiły zagrożenia dla higieny ani zdrowia mieszkańców i sąsiadów, nie wywierały w ciągu ich całego cyklu życia nadmiernego wpływu na jakość środowiska naturalnego ani na klimat.

Rozporządzenie określa zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku UE wyrobów budowlanych. Producent wyrobu budowlanego

objętego normą zharmonizowaną lub wyrobu zgodnego z wydaną dla niego europejską oceną techniczną jest zobowiązany przed jego wprowadzeniem do obrotu do sporządzenia deklaracji właściwości użytkowych oraz oznakowania wyrobu oznakowaniem CE.

Do wyrobów budowlanych po raz pierwszy zostały zaliczone kable i przewody elektryczne trwale wbudowywane do obiektu.

Organy nadzoru rynku w każdym kraju europejskim mają za zadanie egzekwowanie prawa europejskiego chroniącego interesy konsumentów i pracowników oraz zapobieganie nieuczciwej konkurencji. W Polsce zadania organu nadzoru rynku spełnia Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta. W obszarze produktów elektrotechnicznych z ramienia samorządu gospodarczego partnerem dla organów państwowych jest Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki (PIGE).

mgr inż. Janusz Nowastowski
Sekretarz Zarządu PIGE

